

การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตตรทิศ
เพื่อลดปัญหาทางครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
Prevention on The Youth's Aggressive Behaviors with
the Direction in Left to Reduce Family Problems
in the Lower Northeastern Region

พระมหาประภาส ปรีชาโน¹ จูรี สายจันเจียม²

พระมหาสากล สุภรเมธี³ พระราชปรียัติวิมล⁴

พระอภิชาติ อภิญาโน⁵ จิราภรณ์ เชื้อพรวน⁶ และ ประเวช วะทาแก้ว⁷

Phramaha Prapas Parichano, Juree Saijunjam,

Phramaha Sakol Subharamedhi, Phra Rajpariyattivimol,

Phra Apichart Apiyano, Jiraporn Chueaphruan and Pravech Vathakaew

Received: January 30, 2019

Revised: March 18, 2019

Accepted: March 19, 2019

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (2) ศึกษาการป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตตรทิศ และ (3) เสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตตรทิศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย บุรีรัมย์ สุรินทร์ ยโสธร และอุบลราชธานี จำนวน 5,841 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และใช้การสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าว

¹ อาจารย์ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด 41000 e-Mail: purepas@hotmail.com

² อาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด e-Mail: juree191@hotmail.com

³ อาจารย์ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 41000 e-Mail: Buddhist-philosophy@hotmail.com

⁴ อาจารย์ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 41000 e-Mail: Buddhist-philosophy@hotmail.com

⁵ นักวิชาการอิสระ e-Mail: jiraporn@hotmail.com

⁶ นักวิชาการอิสระ e-Mail: abiyano@hotmail.com

⁷ อาจารย์ คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม e-Mail: subharameti3@gmail.com

ของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตรทิศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากสาเหตุอิทธิพลจากสื่อ อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากบิดามารดา อิทธิพลจากครูและสัมพันธภาพภายในครอบครัว การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวทิศทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านมิตรแท้ ด้านครอบครัว ด้านบิดามารดา และด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับจริง เพราะถ้าเด็กและเยาวชนคบกับยามมิตร มีครอบครัวดี มีบิดามารดาดี มีสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมช่วยป้องกันการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชน ข้อเสนอแนะ ด้านกาย วาจา และจิตใจ ไม่ควรพูดหรือทำร้ายตนเองและผู้อื่น สมาชิกในครอบครัวทุกคนควรมีความรักสามัคคีต่อกัน คบกับยามมิตร บิดามารดาควรอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักและเข้าใจ เป็นแบบอย่างที่ดี ไม่เลียนแบบสื่อที่ชักนำไปในทางไม่ดีและครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ จะช่วยป้องกันไม่ให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้

คำสำคัญ: การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กและเยาวชน อุตรทิศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

Abstract

This research article served specific purposes: 1) to investigate causes of the youth's aggressive behaviors in Thailand's lower northeastern region of Buriram, Surin, Yasothon and Ubon Rachathani provinces, 2) to find solutions to their aggressive behaviors by trying out Buddhism's uttaradisa-called teaching (the direction in left), and 3) to put forward preventive suggestions. The sampling groups comprised teachers, the youth's guardians, and the youth. Data were collected with the questionnaire entry and interviews on preventing such aggressive behaviors by means of its teaching, and processed with frequencies, percentages, means, and standard deviations.

Research findings: The youth's aggressive behaviors arise from influential causes of media, peers, parents, teachers and family relations. Solutions to preventing their aggressive behaviors with proper peers, warm family, decent parents and good environments have been proved authentic. As such, these factors can prevent them from exposing aggressive behaviors. Preventive suggestions for parents and teachers' awareness are: avoiding using abusive language, having affection and unity, making proper friends, taking good care of the youth with affection and understanding, behaving as a good role model, and not imitating media leading to unconstructive acts. Importantly, a teacher has to behave as a good role model; this can help prevent the youth from expressing their aggressive behaviors.

Keywords: prevention of aggressive behaviors, children and youth, the direction in left, Thailand's lower northeastern region

ความเป็นมา/บทนำ

ในสังคมปัจจุบันพฤติกรรมการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่น่าห่วง คือ ใช้เวลาคุยโทรศัพท์และเล่นอินเทอร์เน็ตและยอมรับว่าดูสื่อลามก ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือ ปัญหาด้านสุขภาพจิต ปัญหาด้านเพศ รวมทั้งปัญหาด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านมิติชีวิตกับครอบครัว ผลการสำรวจวิจัยพบว่า ปัจจุบันมีเด็กในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจำนวน 1 ใน 4 ที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ซึ่งมีเด็กที่อยู่บ้านคนเดียวหลังเลิกเรียน ปัญหาเด็กเยาวชน ปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคมและปัญหาของชาติ ปัญหาและปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับเด็กเยาวชนไทยมีด้วยกันหลายสาเหตุ เช่น ความแตกแยกในครอบครัว การหย่าร้าง การขาดความอบอุ่น อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว และการขาดการดูแลจากคนในครอบครัว ระบบการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตเด็กแต่ละพื้นที่ หรือขาดการดูแลเอาใจใส่จากครู (เกศินี วุฒิพงศ์, 2560) การมีกลุ่มเพื่อนที่ชอบความรุนแรงที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การติดยาเสพติด ความรุนแรงทางเพศ ปัญหาการติดเกม ปัญหาอบายมุข และปัญหาการพนันในรูปแบบต่าง ๆ (ผดุง อารยะวิญญู, 2533, น. 102) รวมถึงสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เป็นแหล่งอบายมุข ซึ่งกระตุ้นพฤติกรรมเสี่ยง ทั้งการเที่ยวกลางคืน การดื่มเหล้า เสพสารเสพติด การทะเลาะวิวาท พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การตั้งกลุ่มหรือแก๊งเพื่อก่อพฤติกรรมเสี่ยงภัยบนท้องถนน (ญุฑฑิตรี คำชาย, 2546, น. 78) บางครั้งการที่เด็กได้สังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู เพื่อน หรือสื่อทางโทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งเด็กจะมีการตั้งใจจดจำพฤติกรรมและเลียนแบบพฤติกรรมเมื่อมีโอกาส (นงนภัส พันธุ์พลกฤต, 2561, น. 51) นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐเองก็มีปัญหาในการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน อีกทั้งยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน และข้อมูลเชิงพื้นที่ในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ตรงตามความเป็นจริง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ และข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนปัจจุบันเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการส่งเสริมครอบครัวตามแนวพุทธศาสตร์เพื่อป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อนำผลการวิจัยที่พบมาป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชน และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล จะได้นำผลงานวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนนโยบายหน่วยงานของรัฐและเอกชน ทำให้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่มีความสุขและศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในการสร้างความสุขของสถาบันครอบครัว สถาบันสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อศึกษาการป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอรรถศาสตร์เพื่อลดปัญหาทางครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอรรถศาสตร์เพื่อลดปัญหาทางครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันไว้ ดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ และได้รับความเสียหาย ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา ทั้งกาย วาจา และจิตใจ

ด้านอรรถศาสตร์หรือด้านมิตรแท้ หมายถึง มิตรมีอุปการะ มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ มิตรแนะนำประโยชน์ มิตรมีความรักใคร่

ด้านครอบครัว หมายถึง เด็กและเยาวชนมีการยอมรับฟังความคิดเห็น ปรึกษาพูดคุย ไว้วางใจ ใส่ใจซึ่งกัน ไม่ขัดแย้งต่อกัน และรับคำแนะนำตักเตือนด้วยเหตุผลจากบุคคลในครอบครัว

ด้านบิดามารดา หมายถึง ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่ให้คำแนะนำวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนที่เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวทางอิทธิพลจากสื่อ อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากครู

เด็กและเยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุมากกว่า 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ หรือกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และเด็กและเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จับฉลากตัวแทนจังหวัดมา 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอุบลราชธานี มีประชากรเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 16-18 ปี จำนวน 5,841 คน (สถิติข้อมูลโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ วันที่ 10 ธันวาคม 2560) การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดย

ใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (อ้างถึงในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540, น. 71) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) คือแบบสอบถามมีทั้งปลายปิด (Close Ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) มีลักษณะเปิดกว้างให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close Ended Questionnaire) พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่แสดงออก ได้แก่ ทางกาย ทางวาจา และทางจิตใจ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close Ended Questionnaire) การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตตรทิศเพื่อลดปัญหาทางครอบครัว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตตรทิศเพื่อลดปัญหาทางครอบครัว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หลังจากที่ได้สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการวิจัยแล้วได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงพื้นิจ (Face Validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของข้อคำถามและความเป็นปรนัย (Objectivity) พิจารณาความชัดเจนของภาษา ข้อคำถามตลอดจนตรวจสอบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยใช้สูตรคำนวณค่า IOC (Item Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ให้ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ให้ -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นไม่ได้เป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตรทิศ เพื่อลดปัญหาทางครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และเด็กและเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแทนจังหวัดมา 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอุบลราชธานี ในพื้นที่ 4 จังหวัด มีประชากรเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 16-18 ปี จำนวน 5,841 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

- 1) พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่แสดงออก ใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านกาย ด้านวาจา และด้านใจ
- 2) การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตรทิศเพื่อลดปัญหาทางครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านมิตรแท้ (2) ด้านครอบครัว (3) ด้านบิดามารดา และ (4) ด้านสภาพแวดล้อม

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอุบลราชธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่แสดงออก สรุปทั้ง 3 ด้าน คือ (1) ทางกาย เคยรังแกเพื่อน เช่น ดึงผม เลื่อนเก้าอี้ หรือทำอย่างอื่นให้เพื่อนเดือดร้อน จะต่อสู้กับคนอื่นทันทีเมื่อถูกทำร้าย และเคยเตะต่อยหรือหยิกข่วนคนที่ทำร้าย (2) ทางวาจา มักพูดเสียงดังเอะอะเสมอโดยไม่สนใจความรู้สึกคนอื่น เมื่อใครมาทำอะไรไม่ถูกใจจะตะคอกใส่ทันที และมักทำเสียงดังรบกวนเพื่อนในห้อง และ (3) ทางใจ เมื่อไม่ชอบเพื่อนคนไหนมักจะพูดสบประมาทให้เขาเจ็บใจ โกรธเมื่อเห็นคนอื่นมีความสุข และเพื่อนๆ ในกลุ่มใครๆ ก็กลัวฉันทั้งนั้น ทั้งสามด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2. การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตรทิศเพื่อลดปัญหาทางครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สรุปดังนี้

โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่ 4 สภาพแวดล้อม รองลงมา ด้านที่ 1 มิตรแท้ รองลงมาด้านที่ 3 บิดามารดา และน้อยที่สุด ด้านที่ 2 ครอบครัว

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

ด้านที่ 1 มิตรแท้ โดยรวมอยู่ในระดับจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เพื่อนคอยเตือนสติไม่ให้ประมาท รองลงมา คือ เมื่อมีภัยเป็นที่พึ่งให้เพื่อนได้ และน้อยสุด คือ ให้เพื่อนฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง

ด้านที่ 2 ครอบครัวย โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เมื่อมีเรื่องทุกข์ใจคนในครอบครัวจะให้กำลังใจเสมอ รองลงมา คือ หากมีความไม่เข้าใจเกิดขึ้นครอบครัวพร้อมรับฟังความคิดเห็นเสมอ เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนดีครอบครัวจะร่วมแสดงความยินดี และชอบทำกิจกรรมร่วมกันในวันหยุด และน้อยที่สุด คือ ก่อนจะตัดสินใจทำอะไรสักอย่างจะปรึกษากับครอบครัว และครอบครัวมักพูดคุยหยอกล้อกัน

ด้านที่ 3 บิดามารดา โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ บิดามารดาเข้มงวดกวดขันกับความคิด ความเชื่อ และการกระทำของนักเรียน รองลงมา นักเรียนต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่กำหนดไว้เสมอ และน้อยที่สุด คือ อำนาจการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งของนักเรียนขึ้นอยู่กับบิดามารดาเสมอ

ด้านที่ 4 สภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ถูกครูตำหนิว่าโง่ จึงนำไปว่าเพื่อนบ้าง รองลงมา คือ หยิกเพื่อนเวลาไม่พอใจเพราะเห็นครูหยิกเด็ก ๆ ในห้องเรียน และน้อยที่สุด คือ ชกต่อยกับผู้อื่นตามคำแนะนำของเพื่อน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุตตรทิศ เพื่อลดปัญหาทางครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อเสนอแนะเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ด้านกาย วาจาและใจ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ไม่ควรทำร้ายตนเองและผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน อันดับที่ 2 ไม่ควรพูดจาหยาบคาย ไม่ใช้คำพูดทำร้ายตนและคนอื่น และอันดับที่ 3 ไม่ควรคิดโกรธแค้นแม้ใครทำให้เจ็บ มองโลกในทางดีมีสาระ ตามลำดับ

ด้านหลักอุตตรทิศ ได้แก่ มิตรสหาย คือ ผู้ช่วยให้ข้ามพ้นอุปสรรค ภัยอันตรายและเป็นกำลังสนับสนุนให้บรรลุความสำเร็จ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ควรคบเพื่อนที่แนะนำประโยชน์ เพื่อนที่ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ทำความดี อันดับที่ 2 นักเรียนควรคบเพื่อนที่ร่วมสุขร่วมทุกข์ไม่ทิ้งกันในยามมีปัญหา สามารถปกปิดความลับของกันและกันได้ เมื่อประสบความสำเร็จก็ร่วมแสดงความยินดีเสมอ และอันดับที่ 3 ควรคบเพื่อนผู้คอยเตือนสติไม่ให้ประมาท มีปัญหาอุปสรรคช่วยแก้ไข เป็นที่พึ่งได้แม้ยามมีภัย นักเรียนควรคบเพื่อนที่แนะนำประโยชน์ เพื่อนที่ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ทำความดี และน้อยที่สุด คือ นักเรียนควรคบเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี เช่น คิดดี พูดดี และทำดี

ด้านครอบครัว ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวทุกคนเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ครอบครัวควรมีความรักสามัคคีกันต่อกัน เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน อันดับที่ 2 ครอบครัวควรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงความรักความห่วงใยต่อกัน และอันดับที่ 3 ครอบครัวควรทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการพูดคุยปรึกษาปัญหาร่วมกันแก้ไข

ด้านบิดามารดา ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่คอยอบรมเลี้ยงดู แนะนำพร่ำสอนให้เป็นคนดีของพ่อแม่ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 อบรมเลี้ยงดูด้วยความรักและอบอุ่น เอาใจใส่ดูแล อันดับที่ 2 บิดามารดาควรให้คำปรึกษาแก่ลูกในทุก ๆ เรื่องไม่ว่าเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องอะไร และอันดับที่ 3 บิดามารดาควรให้คำแนะนำและฝึกให้คิด ฝึกให้ตัดสินใจด้วยตนเอง และเป็นแบบอย่างแก่ลูกในทุก ๆ ด้าน

ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ อิทธิพลจากสื่อ อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากครูเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ควรตระหนักถึงปัญหาในการบริโภคสื่อต่าง ๆ ไม่เลียนแบบสื่อที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี อันดับที่ 2 นักเรียนควรคบเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี เช่น คิดดี พูดดี ทำดี และอันดับที่ 3 ครูควรทำตัวเป็นแบบอย่างทั้งกิริยามารยาทที่ดีงาม ตั้งใจสอนทั้งให้ความรู้และความประพฤติที่ดี ตลอดจนไม่มีอคติเอนเอียง

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คะแนนของการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีสาเหตุเกิดมาจาก อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากผู้ปกครอง อิทธิพลจาก บิดามารดา และอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า สื่อต่าง ๆ นั้นมีบทบาทต่อการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าวต่าง ๆ ที่จะสื่อความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเลียนแบบสื่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวมีความสัมพันธ์กัน แสดงว่านักเรียนส่วนมากใช้เวลาอยู่กับสื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากสื่อต่าง ๆ การนำเสนอสื่อกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมปัจจุบัน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2539, น. 65) การบริโภคสื่อของเด็กและเยาวชนทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินมากเกินไป รวมถึงการที่บางครอบครัวปล่อยให้เด็กอยู่กับสื่อเหล่านี้มากเกินไป จึงทำให้เกิดการเลียนแบบสื่อในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532, น. 1) เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมมักแสดงออกในทางก้าวร้าว ก่อความสงบสุขของผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงออกในทางก้าวร้าว อาจรวมไปถึงการแสดงออกซึ่งความโหดร้ายทารุณสัตว์ ชกต่อย ทำร้ายร่างกายของตนเองและผู้อื่น ขู่ คุกคาม หิวร้อง กระตืบเท้า ไม่เคารพ เชื้อฟุ้ง ฝ่าฝืนคำสั่งครูหรือพ่อแม่ ดังนั้น ผลจากการศึกษาจึงพบว่า ระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่แสดงออกทางด้านกาย อยู่ในระดับปานกลาง

2. การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนด้วยหลักอุดตฤททิศเพื่อลดปัญหาทางครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับจริง ที่เป็นเช่นนี้

สามารถอธิบายได้ว่า อิทธิพลที่ทำให้เด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางกาย วาจา และใจ เกิดจากอิทธิพลใกล้ชิดตัวทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน ครอบครัว บิดามารดา และสภาพแวดล้อม

เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถอธิบายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านมิตรแท้ พบว่า การที่นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว มีสาเหตุมาจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ในชุมชนประเพณีดินแดน เกรอันธพาล การลอกเลียนแบบบุคคลที่ชื่นชอบ หรือการรับรู้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมจากสื่อต่าง ๆ และได้รับการปลูกฝังแนวคิดที่ไม่ถูกต้องจากสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2529, น. 668 - 674) กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ อารยธรรมตะวันตก สถานบริการ สื่อ เทคโนโลยี และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลทำให้จิตใจแข็งกร้าว สร้างค่านิยมที่ผิด ๆ นิยมความรุนแรงมากกว่าสันติวิธี จนกลายเป็นปัญหาเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับ นันทยา คงประพันธ์ (2543, น. 22) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นที่เข้าร่วมกลุ่ม ถ้าถูกชักชวนให้ไปเที่ยว ให้ไปรู้จักสถานบริการ หรือการชักชวนให้ทำกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยมของกลุ่มอันเป็นกระบวนการทางสังคมของกลุ่มที่พบในหมู่วัยรุ่น เพื่อให้สืบทอดลักษณะกลุ่มต่อไปเป็นทอด ๆ ดังนั้น โอกาสที่วัยรุ่นจะได้รับอิทธิพลของกลุ่ม จึงมีค่อนข้างสูง เพราะถ้าวัยรุ่นมีการปฏิบัติ มีค่านิยม และทัศนคติที่ต่างออกไป อาจถูกปฏิเสธจากกลุ่มอย่างแน่นอน วัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ดังนั้น ผลการศึกษาจึงพบว่า การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านมิตรแท้ อยู่ในระดับจริง

2.2 ด้านครอบครัว พบว่า เกี่ยวกับสาเหตุพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน มีความคิดเห็นจำนวนมากที่สุด คือ ผู้ปกครองขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาพฤติกรรม รองลงมา คือ การไม่ได้รับการดูแล และเอาใจใส่ ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว และทุกฝ่ายขาดความร่วมมือกันในการช่วยเหลือและแก้ไขอย่างจริงจัง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่น เริ่มตั้งแต่การให้การอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น จำนวนสมาชิกครอบครัวมีมากเกินไปทำให้การเอาใจใส่ดูแลไม่ทั่วถึง ผู้ปกครองอาจจะไม่มีเวลาคิดถึงเรื่องการแก้ปัญหาพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว เพราะต้องใช้เวลาในการทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว บางครอบครัว พ่อแม่อาจมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีอยู่แล้ว จึงไม่ใส่ใจ ไม่ให้ความสำคัญ ไม่รับผิดชอบ และไม่สนใจที่จะแก้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน หรืออีกเหตุผลหนึ่งคือ ผู้ปกครองคิดว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนไม่ถือเป็นปัญหารุนแรงอะไร จึงไม่สนใจแก้ไขพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ธนูศิลป์ ดวงแก้วงาม (2547, น. 79) ได้กล่าวไว้ว่า สถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่จะพบว่า ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างมีผลให้วัยรุ่นไปเที่ยวสถานบริการ เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจทำให้ไม่มีการแนะนำแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้เด็กเป็นคนก้าวร้าว ไม่เชื่อฟัง มีลักษณะเอาแต่ใจตัว ขัดใจไม่ได้ ดังนั้น จึงมักไม่เชื่อฟังพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ตักเตือน และยังคงอยู่ในวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อน จึงมักจะชักชวนกันออกไปเที่ยวอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิราพร เขาว์ประยูร (2530, น. 68) พบว่า ในปัจจุบันความจำเป็นทางเศรษฐกิจของครอบครัว บิดามารดาต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ทำให้ไม่มีโอกาสพบปะพูดคุยและอบรมสั่งสอนลูก เด็กจะรู้สึกเหงา ขาดความอบอุ่นทางใจ จึงต้องแสวงหา

ความอบอุ่นทางใจนอกบ้าน การที่บิดามารดาและบุตรมีเวลาพบกันน้อยเช่นนี้ วัยรุ่นจะมีปัญหาและประพฤติดีได้ง่าย เพราะกว่าพ่อแม่จะรู้ว่าบุตรของตนมีปัญหาที่ยากที่จะแก้ไขเสียแล้ว

ดังนั้น ผลการศึกษาจึงพบว่า การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านครอบครัว อยู่ในระดับจริง

2.3 ด้านบิดามารดา พบว่า บิดามารดามีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด บางครั้งก็ปล่อยปละละเลยเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ในปัจจุบัน บิดามารดาให้ต้องออกทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว เวลาที่พ่อแม่ลูกจะได้อยู่ร่วมกันจึงค่อนข้างน้อยมากในแต่ละวัน ก็เป็นส่วนที่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างบิดามารดากับเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับ นารี โนภิระ (2536, น. 57-60) มีความเห็นว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหา ทั้งด้านสุขภาพจิต การปรับตัว และที่สำคัญคือ การขาดความอบอุ่นในครอบครัว ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน สุขภาพจิตและกายทรุดโทรม ปรับตัวลำบาก ก่อให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งเป็นผลให้เด็กมีพฤติกรรมออกมาในลักษณะก้าวร้าว ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเด็ก เพราะเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การอบรมทางด้านจิตใจแก่เด็กตลอดเวลา บ้านจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลที่จะหล่อหลอมให้เด็กเป็นคนดี คนเลวได้ สอดคล้องกับ ปาริชาติ จันทรานุกรักษ์ (2546, น. 62-63) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 169 คน ผลการศึกษาพบว่า เพศ ระดับชั้นการศึกษา และรายได้ต่อสัปดาห์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมก้าวร้าว และนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ดังนั้น ผลการศึกษาจึงพบว่า การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านบิดามารดา อยู่ในระดับจริง

2.4 ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า สาเหตุจากสภาพแวดล้อมทางสังคม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนสาเหตุจากสภาพทางครอบครัว สาเหตุจากบิดามารดา และสาเหตุจากตัวนักเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับจริง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ค่านิยม วัฒนธรรม การรับรู้ข่าวสาร การนำเสนอสื่อรูปแบบต่าง ๆ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สถานบริการที่มีอยู่ทั่วไป เขตที่อยู่อาศัย รวมถึงอิทธิพลทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติของกลุ่มวัยรุ่นให้เปลี่ยนแปลงไป กลุ่มวัยรุ่นมีลักษณะทางธรรมชาติที่พร้อมจะเอนเอียงอยู่แล้ว การเข้ากลุ่มเพื่อนจึงมีโอกาที่จะร่วมกันคิดสร้างวัฒนธรรมย่อยในกลุ่มของตนเองขึ้น เพื่อสร้างจุดเด่นให้กับตัววัยรุ่นเอง นอกจากนี้อิทธิพลจากสื่อทางโทรทัศน์ก็มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนได้ไม่น้อย สอดคล้องกับ สิริอร วิชชาวุธ (2547, น. 351) ได้กล่าวถึงการดูโทรทัศน์ ดูความรุนแรงทางโทรทัศน์สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ดังนี้ (1) ทำให้เกิดการเลียนแบบ (Imitation) เมื่อเห็นพระเอกแสดงความก้าวร้าวก็สามารถทำให้คนดูเลียนแบบได้

(2) การเตรียมการคิด (Cognitive Priming) การดูตัวอย่างที่ก้าวร้าวทำให้มีภาพในหัว พอถึงจังหวะที่เหมาะสมก็จะแสดงออกมา และ (3) การสร้างความชอบธรรมและการแก้ตัว (Legitimization and Justification) การเห็นภาพที่พระเอกสู้กับศัตรู ทำให้คิดว่าตัวเองคือพระเอกและมีความชอบธรรมที่จะทำร้ายคู่อริ ซึ่งให้ความชอบธรรมมาแก้ตัวเวลาก้าวร้าว

ดังนั้น ผลการศึกษาจึงพบว่า การป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับจริง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อเสนอแนะเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ด้านกาย วาจา และใจ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ไม่ควรทำร้ายตนเองและผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน อันดับที่ 2 ไม่ควรพูดจาหยาบคาย ไม่ใช้คำพูดทำร้ายตนและคนอื่น และอันดับที่ 3 ไม่ควรคิดโกรธแค้นแม้ใครทำให้เจ็บ มองโลกในทางดีมีสาระ ตามลำดับ

ด้านหลักอุดมคติ ได้แก่ มิตรสหาย คือ ผู้ช่วยให้ข้ามพ้นอุปสรรค ภัยอันตรายและเป็นกำลังสนับสนุนให้บรรลุความสำเร็จ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ควรคบเพื่อนที่แนะนำประโยชน์ เพื่อนที่ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ทำความดี อันดับที่ 2 นักเรียนควรคบเพื่อนที่ร่วมสุขร่วมทุกข์ไม่ทิ้งกันในยามมีปัญหา สามารถกบปิดความลับของกันและกันได้ เมื่อประสบความสำเร็จก็ร่วมแสดงความยินดีเสมอ (พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2541, น. 95) และอันดับที่ 3 ควรคบเพื่อนผู้คอยเตือนสติไม่ให้ประมาท มีปัญหาอุปสรรคช่วยแก้ไข เป็นที่พึ่งได้แม้ยามมีภัย นักเรียนควรคบเพื่อนที่แนะนำประโยชน์ เพื่อนที่ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ทำความดี และน้อยสุด คือ นักเรียนควรคบเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี เช่น คิดดี พูดดี และทำดี

ด้านครอบครัว ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวทุกคนเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ครอบครัวควรมีความรักสามัคคีกันต่อกัน เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน อันดับที่ 2 ครอบครัวควรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงความรักความห่วงใยต่อกัน และอันดับที่ 3 ครอบครัวควรทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการพูดคุยปรึกษาปัญหาร่วมกันแก้ไข

ด้านบิดามารดา ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนที่คอยอบรมเลี้ยงดู แนะนำพร่ำสอนให้เป็นคนดีของพ่อแม่ เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 อบรมเลี้ยงดูด้วยความรักและอบอุ่น เอาใจใส่ดูแล อันดับที่ 2 บิดามารดาควรให้คำปรึกษาแก่ลูกในทุก ๆ เรื่องไม่ว่าเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องอะไร และอันดับที่ 3 บิดามารดาควรให้คำแนะนำและฝึกให้คิด ฝึกให้ตัดสินใจด้วยตนเอง และเป็นแบบอย่างแก่ลูกในทุก ๆ ด้าน

ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ อิทธิพลจากสื่อ อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากครูเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ อันดับที่ 1 ควรตระหนักถึงปัญหาในการบริโภคสื่อต่าง ๆ ไม่เลียนแบบสื่อที่เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี อันดับที่ 2 นักเรียนควรคบเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดี เช่น คิดดี พูดดี และทำดี

และอันดับที่ 3 ครูควรทำตัวเป็นแบบอย่างทั้งกิริยามารยาทที่ดีงาม ตั้งใจสอนทั้งให้ความรู้และความประพฤติที่ดี ตลอดจนไม่มีอคติเอนเอียง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. ด้านมิตรแท้ ถ้าเด็กและเยาวชนรู้จักเลือกคบเพื่อนที่ดีย่อมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีได้ ดังนั้น เพื่อนจึงมีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนมาก เด็กและเยาวชนจึงควรเลือกคบเพื่อนแท้ ดังนี้ (1) มิตรมีอุปการะ (2) มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ (3) มิตรแนะนำประโยชน์ และ (4) มิตรมีความรักใคร่

2. ด้านสาเหตุจากสภาพทางครอบครัว ควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการให้การสนับสนุนร่วมมือกับผู้บริหาร ครู ชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการดำเนินการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างจริงจัง เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นที่ปรึกษาและให้ความรักความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว ให้คำแนะนำและตักเตือนด้านพฤติกรรมแก่สมาชิกในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านบิดามารดา คือ สัมพันธภาพของบิดามารดา ซึ่งบิดามารดาให้การยอมรับซึ่งกันและกัน มีสัมพันธภาพที่ดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงความรักและห่วงใยต่อกันเสมอ จะเป็นปัจจัยที่ช่วยลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนจะได้รับการแสดงออกในเชิงบวกอยู่เสมอ แต่ในทางตรงข้ามหากสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาของเด็กและเยาวชนปฏิบัติต่อกันในเชิงลบ พฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนจะแสดงออก ย่อมเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

4. ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาเหตุจากสภาพแวดล้อม คือ การสนับสนุนความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ในการหาแนวทางและวางแผนการดำเนินการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างจริงจัง ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม รัฐควรมีมาตรการควบคุมการนำเสนอสื่อต่าง ๆ ในรูปแบบที่เหมาะสม และประชาสัมพันธ์โดยอาจใช้บุคคลที่เป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่นเป็นตัวอย่าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต จัดหาบริการและสถานที่สำหรับนันทนาการหรือการพักผ่อน มีมาตรการทั้งการป้องกันและปราบปรามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างเข้มงวด

เอกสารอ้างอิง

กุญชรี้ คำชาย. (2546). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
เกศินี วุฒิพงศ์. (2560). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมในรายวิชาศึกษาทั่วไป.

วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 27 (1), 19-30.

จิราพร เชาวประยูร. (2530). วัยรุ่นกับดิสโก้ : ทัศนคติของกลุ่มผู้ปกครองและกลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนูศิลป์ ดวงแก้วงาม. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- นงนภัส พันธุ์พลกฤต. (2561). ความสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน : จากผลงานวิจัยสู่การปฏิบัติ. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 28 (2), 41-56.
- นันทยา คงประพันธ์. (2543). การศึกษาพฤติกรรมและสาเหตุของการเที่ยวสถานเริงรมย์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นารี โนภิระ. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียนและสุขภาพจิตของนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปาริชาติ จันทรานุกรักษ์ (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันจิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). การสร้างเครื่องมือเพื่อคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรทิพย์ ทรัพย์สิน. (2532). การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตโต). (2541). เพื่อน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2539). ทฤษฎีเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริอร วิชชาวุธ. (2547). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2529). เอกสารสอนชุดวิชาจริยศึกษา (หน่วยที่ 1-5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.